

COMMISSIE VOOR AANVULLENDE PENSIOENEN

ADVIES

nr. 40

de dato

17 december 2020

Gelet dat de commissie voor aanvullende pensioenen, samengesteld krachtens art. 53 van de Wet van 28 april 2003 betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid (hierna de WAP), B.S. 15 mei 2003, als opdracht heeft advies te verstrekken, nemen

de vertegenwoordigers van de werknemers, de werkgevers, de pensioeninstellingen en de gepensioneerden, aangevuld door de deskundigen, unaniem volgend advies aan:

Op vraag van de minister van pensioenen de dato 11 juni 2020 heeft de commissie het onderzoek van de FSMA alsook haar feedback statement over de financiering van pensioentoezeggingen van het type vaste prestaties via groepsverzekeringen aan een analyse onderworpen.

De Commissie schaaft zich achter de aanbevelingen van de FSMA; in het bijzonder de aanbeveling om gebruik te maken van voldoende prudente financieringsmethodes. Daarnaast benadrukt zij het belang van transparantie over de financiering van de pensioentoezegging naar de inrichter en de werknemersvertegenwoordigers toe.

Een wetgevende verstrenging is volgens de Commissie evenwel (nog) niet opportuun omdat dit ook een aantal negatieve gevolgen met zich mee kan brengen. Zij pleit ervoor de impact af te wachten van de thans door de FSMA geformuleerde verplichtingen en aanbevelingen en de situatie binnen enkele jaren, middels een opvolgonderzoek door de FSMA, opnieuw te evalueren binnen de commissie op basis waarvan op dat moment alsnog tot een wetgevend ingrijpen kan worden overgegaan.

ADVIES VAN DE COMMISSIE VOOR AANVULLENDE PENSIOENEN

met betrekking tot het onderzoek van de FSMA omtrent de financiering van vaste-prestatie-plannen

Inleiding

De FSMA heeft een onderzoek uitgevoerd naar de financiering van pensioentoezeggingen van het type vaste prestaties via groepsverzekeringen en heeft hierover een Feedback statement opgesteld met haar verwachtingen en aanbevelingen (hierna 'het feedback statement').¹ Dit soort plannen zijn veelal "oude" pensioenplannen die 10% van de aangeslotenen en 37% van de reserves uit de tweede pijler uitmaken.

Per brief van 11 juni 2020 polst de minister van pensioenen naar de mening van de commissie over deze analyse alsook de verplichtingen en aanbevelingen die de FSMA in haar feedback statement heeft geformuleerd. In het bijzonder vraagt de Minister of de commissie naar aanleiding van dit onderzoek een wetgevend ingrijpen al dan niet nuttig acht.

Het feedback statement van de FSMA

De FSMA heeft zowel de financiering van de pensioentoezeggingen op korte termijn (bescherming van de verworven reserves) als op lange termijn (bescherming van de verworven prestaties) onderzocht:

- Voor de financiering op de korte termijn (verworven reserve) bestaan er duidelijke wettelijke regels. De verworven reserves moeten hoe dan ook gefinancierd zijn. De FSMA lijst de verplichtingen op die de sector op dit vlak moet respecteren.
- Pensioenfondsen en verzekeringsondernemingen zijn aan een verschillende prudentiële regelgeving onderworpen (IORP 2 versus Solvency 2), elk met eigen specifieke regels en klemtonen. De Solvency 2-regelgeving voorziet geen specifieke principes voor de financiering van een vaste-prestatie-plan op de lange termijn (verworven prestatie) op het niveau van de concrete pensioentoezegging. Dit in tegenstelling tot het IORP2-kader dat geldt voor pensioenfondsen. Op dit vlak kan de FSMA dan ook geen harde verplichtingen opleggen aan de verzekeringsondernemingen. Wel formuleert zij een aantal aanbevelingen:
 - Vooreerst roept zij de inrichters en verzekeringsondernemingen op om gebruik te maken van voldoende prudente financieringsmethodes en om dus geen berekeningsmethodes te hanteren waarbij de parameters² op een minimalistische wijze worden ingevuld wanneer de pensioentoezegging gefinancierd wordt via een collectieve kapitalisatie.

¹ https://www.fsma.be/sites/default/files/public/content/NL/circ/2020/fsma_2020_02_nl.pdf

² Bijvoorbeeld de salarisprojecties en de actualisatievoet die de inschatting van het verwachte toekomstige rendement weergeeft.

- Wanneer de toezegging gefinancierd wordt via individuele kapitalisatie volgens de methode van de “constante jaarpremies”, beveelt de FSMA de verzekeringsonderneming aan om de inrichter te wijzen op de risico’s die inherent zijn aan deze financieringsmethode en om te streven naar de aanleg van bijkomende buffers via het gebruik van een actief financieringsfonds.

Advies van de commissie

1. Financiering op korte termijn: bescherming van de verworven reserves

De commissie neemt akte van de bevindingen, verwachtingen en aanbevelingen van de FSMA met betrekking tot de financiering van de verworven reserves (korte termijn) en sluit zich hierbij aan.

Voor de financiering op korte termijn toont het onderzoek volgens de commissie aan dat de bestaande wetgeving afdoende bescherming biedt.

2. Financiering op lange termijn: bescherming van de verworven prestaties

De commissie merkt op dat

- werkgevers sowieso verplicht zijn om de verworven prestatie uiterlijk bij uitbetaling aan te zuiveren. Het nakomen van de verworven prestatie stelt m.a.w. enkel een probleem wanneer de werkgever in tussentijd failliet zou gaan.
Hierbij kan worden opgemerkt dat in geval van opheffing van de toezegging (wat bij een ondernemingsplan een noodzakelijk gevolg is van het faillissement van de werkgever), artikel 25 van de WAP voorziet dat de aangeslotene recht heeft op de opgebouwde verworven reserves maar niet noodzakelijk op de andere beschikbare reserves. Artikel 14-4 van het KB WAP voorziet dat de inrichter hiervoor een andere sociale bestemming kan toekennen.
- twee derde van de geïsoleerde situaties gesloten pensioenplannen betreft (geen nieuwe aansluitingen meer) waarvoor het probleem zich na verloop van tijd vanzelf oplost.
- de geïsoleerde situaties in de eerste plaats pensioenplannen betreft die via een groepsverzekering worden beheerd. Voor de vaste-prestatie-plannen die door een pensioenfonds worden beheerd voorziet de prudentiële wetgeving van toepassing op pensioenfonds een aantal specifieke regels over hoe een vaste-prestatie-plan gefinancierd moet worden op de lange termijn (zie hiervoor), waardoor de kans op financieringsproblemen bij faillissement van de inrichter/werkgever, hoewel niet onbestaande, toch wel wat kleiner is.

(Nog) geen strengere financieringsvereisten

De commissie schaart zich achter de aanbevelingen van de FSMA om gebruik te maken van voldoende prudente financieringsmethodes (zowel bij collectieve als bij individuele kapitalisatie). Een wetgevend ingrijpen op dit vlak acht de commissie evenwel (nog) niet opportuun. Strengere financieringsvereisten verplichten kan sommige ondernemingen er immers toe bewegen om hun pensioenplan definitief stop

te zetten. Voor bepaalde bedrijven zou dit zelfs de continuïteit van de onderneming onder druk kunnen zetten, waardoor de tewerkstelling van de werknemers van de betrokken ondernemingen in het gedrang dreigt te komen. De commissie wil een dergelijke wetgevend ingrijpen derhalve vermijden. Het kan evenwel ook niet de bedoeling zijn de betrokken werknemers desgevallend in het ongewisse te laten over een tekortschietende financiering van hun aanvullend pensioen op lange termijn.

Adequate communicatie

De commissie stelt vast dat het onderzoek en de persaandacht ervoor heel wat deining heeft teweeggebracht bij werknemers en werkgevers. Nogal wat aangeslotenen en inrichters blijken niet of onvoldoende op de hoogte te zijn van de financiering van hun eigen pensioentoezegging. De commissie roept de pensioeninstellingen dan ook op om alle nuttige informatie over de financiering van de pensioentoezegging tijdig en op een correcte en begrijpelijke manier te delen met de inrichter. De inrichter moet deze informatie op zijn beurt delen met de werknemersvertegenwoordigers binnen zijn organisatie.

De commissie wijst in dit verband op de duidelijke bepalingen van artikel 39 van de WAP. Dit artikel verplicht de inrichter om de bestaande overlegorganen, zijnde de ondernemingsraad, bij ontstentenis, het comité voor preventie en bescherming op het werk, bij ontstentenis de vakbondsafvaardiging, te informeren over de wijze van financiering van het pensioenstelsel en de structurele verschuivingen in die financiering, en onder meer ook over de verklaring over de beleggingsbeginselen bedoeld in artikel 41bis van de WAP. Daarnaast hebben deze genoemde overlegorganen ook de bevoegdheid om voorafgaand advies hierover te geven. Indien er geen overlegorganen zijn, dient de inrichter over deze punten ook periodiek en individueel aan de werknemers informatie te verschaffen. Elke beslissing van de inrichter die genomen is zonder de voorafgaande kennisgeving van deze informatie en zonder het voorafgaand advies van de betrokken overlegorganen, kan binnen het jaar nietig worden verklaard overeenkomstig § 4 van artikel 39 van de WAP.

De huidige wetgeving biedt dus de nodige handvaten om – althans voorlopig – tenzij een opvolgonderzoek door de FSMA zou uitwijzen dat dit niet volstaat – te voorzien in de informatie over de financiering van de groepsverzekering. Wat betreft de ondernemingen zonder de bedoelde overlegorganen, moet de informatie rechtstreeks aan de werknemers worden verschaft, in een voor hen begrijpelijk taalgebruik.

Wetgevend ingrijpen?

De commissie onderlijnt het primordiale belang van een gezonde financiering van de tweede pijler en is bijgevolg verheugd dat de FSMA ook met betrekking tot dit aspect haar rol als toezichthouder ter harte neemt en een vinger aan de pols houdt. Zij durft te hopen dat de (pers)aandacht die het onderzoek en het feedback statement van de FSMA rond dit thema hebben teweeggebracht, als een katalysator kan gelden voor de verzekeringsondernemingen en de inrichters waar er zich problemen op het vlak van lange-termijn-financiering dreigen voor te doen. De commissie zou dan ook het effect

willen afwachten van de aanbevelingen die thans werden geformuleerd alvorens strengere regelgeving te overwegen. Dit niet in het minst omdat strengere regelgeving, zoals hierboven geschetst, andere ongewenste gevolgen met zich mee kan brengen.

Om zinvol te kunnen opvolgen of de huidige aanbevelingen enig effect hebben teweeggebracht, verzoekt de commissie de FSMA om

- (i) jaarlijks een korte stand van zaken te bezorgen over de mate waarin haar thans geformuleerde aanbevelingen worden opgevolgd en
- (ii) binnen enkele jaren het onderwerp opnieuw grondig te onderzoeken.

Mocht op grond van deze input blijken dat de aanbevelingen van de FSMA niet tot de verwachte verbetering hebben geleid, kan de commissie alsnog allerlei meer dwingende maatregelen overwegen om de rechten van de aangeslotenen te beschermen, uiteraard rekening houdende met de continuïteit van de onderneming van de betrokken werkgevers.
